

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Olguları : Adli Tıp Uygulaması Çerçevesinde Bir Değerlendirme

YASEMİN GÜNAY ^{a)}, ŞEVKİ SÖZEN ^{b)}, FATİH YAVUZ ^{a,c)}, EMEL RAMADANOĞLU ^{a)}

a) Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul

b) İ. Ü. İstanbul Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

c) İ. Ü. Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul

A SURVEY OF MARITAL PHYSICAL VIOLENCE CASES

Summary

In this study, the results of a survey held in 60 women who were examined because of being subjected to physical violence by their husbands, is given.

60 % of women and 70 % of husbands have had low educational level, 65 % of women haven't got economical freedom, 70 % of them have subjected to violence since the beginning of the marriage, 40 % of them have more than 10 years of marriage and when their reasons for calling legal officials were searched, it was observed that, women having the expectation of divorce, were the ones who faced frequent violence.

It's concluded that violence at home is not limited to the low-level social-economical class, but also exist in families without exception of age, inhabitation places, education, profession and income level. Despite everything, most of women have patience with their marriage primarily because of economical insufficiencies.

Key Words : *Women, marital violence, forensic medicine.*

Özet

Bu çalışmada, 1994 yılı içinde İstanbul'da aile içi fiziksel şiddet nedeniyle adli mercilere başvuran ve vücutlarındaki müessir fiil bulgularının tespiti için Adli Tıp Kurumu'na gönderilen 60 kadına uygulanan anket sonuçları değerlendirilmiştir.

Fiziksel şiddete maruz kalan kadınların % 60'ının, uygulayan eşlerin de % 70'inin eğitim düzeylerinin düşük olduğu, kadınların % 65'inin ekonomik güvencesinin olmadığı, % 70'inin ise evlendiklerinden beri şiddete uğradıkları, % 40'ının 10 yılın üzerinde evli bulunduğu, şikayet etmedeki beklentisi boşanmak olan kadınların tekrarlı ve sık dayığa maruz kalan kadınlar olduğu gözlenmiştir. Elde edilen verilerle ev içi şiddetin yalnızca alt sosyo-ekonomik tabakayla sınırlı olmayıp, yaş, yerleşim yeri, eğitim, meslek ve gelir düzeyi farkı gözetmeksizin her seviyeden ailede görülebildiği, ancak kadınların çoğunun başta ekonomik yetersizlikler olmak üzere çeşitli etkenler sebebiyle dayığa rağmen evliliğe katlandıkları sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : *Kadın, şiddet, adli tıp.*

GİRİŞ VE AMAÇ

Şiddet, psikososyal, emosyonel, cinsel, ekonomik ve fiziksel istismar gibi pek çok biçimde ortaya çıkabilir. Fiziksel olmayan şiddete belli bir sürenin sonunda sıklıkla fiziksel şiddete eklenmektedir. Ev içi şiddet, eşler arasında yaşanan bir şiddet türü olup, aile içinde güçlüğün zayıf olana fiziksel ya da psikososyal anlamda baskı kurmaya çalışması şeklinde karşımıza çıkmaktadır (1).

Kadınlar aile ve toplumda egemenlik ilişkilerinde çoğunlukla ezilen taraftır(2). Araştırmalar ev içi şiddetin büyük oranda erkekler tarafından kadınlara yöneltildiğini göstermektedir (3,4). Kadına yönelik şiddet olayları pekçok ülkede, her ırk, sınıf, dil, etnik ve kültürel grupta ortaya çıkabilmektedir (4,5,6).

Eş dayaağı kadınlarda en sık karşılaşılan yaralanma nedenlerindendir. ABD'de her yıl 2-6 milyon kadın kocaları tarafından dövölmekte (7), her iki evlilikten birinde fiziksel şiddet söz konusu olup (8) her 7 saniyede bir kadın bir erkek tarafından dövölmektedir. Tayland'da kadınların % 50'si kocaları tarafından düzenli olarak dövölmekte, Ekvator'da kadınların % 80'i fiziksel şiddete maruz kalmakta, Nikaragua'da ise erkeklerin % 44'ünün eşlerini ya da kız arkadaşlarını dövölmekte olduğu tespit edilmiştir (9).

Öte yandan Hindistan'da ev içi şiddeti yasaklayan bir yasa çıkmasına rağmen polis kadın dövömeyi suç kabul etmemekte, Avusturalya'da her beş kişiden biri erkeğın kadına karşı şiddet kullanmasına göz yummakta, Yeni Gine'de parlamenterlerce başlık parası ödendiğine göre dövömenin tartışılacak bir yanı olmadığı söylenmektedir(10). Kısacası dayak, bir otoriteyi kanıtlama ve egemenlik ilişkisinin sürdürölme aracı olarak kullanılmaktadır(11).

Aile içinde fiziksel şiddete maruz kalmış kadın kurbanlarla karşılaşma şansı en fazla olan meslek grubu da hukuğın yanı sıra tıp disiplinidir. Multidisipliner bir bilim dalı olması sebebiyle adli tıp da her iki alana hizmet eden bir konumdadır.

Uğradıkları aile içi fiziksel şiddete karşı adli mercilere başvurma cesaretinde bulunan kadınlar, eşleri tarafından dövölen kadınlar arasında özgün bir grubu oluşturmaktadırlar. Çalışmamız bu gruptaki kadın ve eşlerinin sosyodemografik özelliklerine ışık tutarak ilgililere yol gösterici olmayı amaçlayan bir ön çalışma niteliğindedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

1994 yılı içinde İstanbul'da aile içi fiziksel şiddet nedeniyle adli mercilere başvuran ve vücutlarındaki müessir fiil bulgularının tespiti için Adli Tıp Kurumu'na sevk edilen 60 kadına aydınlatılmış rızaları alınarak 10'u açık uçlu, 30'u çoktan seçmeli toplam 40 sorudan oluşan bir anket formu uygulanmıştır.

Anket, başvuru sırasında kişilere karşılıklı görüşme ile uygulandığından, anketi yanıtlayanın zorlanmaması için sorular kısa tutulmuştur. Anket sorularından sonra kişilerdeki müessir fiil bulguları ve mutad iştigale engel gün sayıları da kaydedilmiştir.

BULGULAR

Ankete katılan kadınların yaşa göre dağılımı incelendiğinde % 75'inin 25-45 yaşları arasında olduğu ; olguların 56'sında eşleri ile yaş farkı bulunduğ, bunlardan 21'inde bu yaş farkının 5'den fazla olduğu saptanmıştır.

Fiziksel şiddet uygulanan kadın ve eşlerinin evlilik yaşlarına göre dağılımı tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Kadın ve erkeklerin evlilik yaşlarına göre dağılımı.

Evlilik yaşı	Kadın		Erkek	
	Sayı	%	Sayı	%
20 yaş ve altı	36	60.0	11	18.3
21-30	20	33.3	38	63.4
31 yaş ve üstü	4	6.7	11	18.3
TOPLAM	60	100.0	60	100.0

Kadınların evlilik yılları belirlenerek tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Kadınların evlilik yıllarına göre dağılımı.

Evlilik yılı	Sayı	%
0-4	19	31.7
5-9	8	13.3
10-14	14	23.4
15-19	11	18.3
20-24	4	6.7
25-29	2	3.3
30 yıl ve üstü	2	3.3
TOPLAM	60	100.0

20 yılın üzerinde evlilik yılı olan kadınların fiziksel şiddet nedeniyle adli mercilere başvurma oranlarının düşük bulunduğ, en yüksek başvurunun evliliğin ilk dört yılı içinde olduğu görüşülmüştür.

Ankete katılan kadınlara ne şekilde evlendikleri sorulduğunda kadınların % 60'ı kendileri tanışıp anlaşarak evlendiklerini, % 40'ı görücü usulü ile evlenmiş olduklarını ifade etmişlerdir.

Aile yapıları incelendiğinde % 83.3'ünün çekirdek aile yapısında olup anne-baba ve çocuklardan oluştuğ saptanmıştır.

Çocuk sayısı sorulduğunda % 8.3'ü çocuksuz, % 91.7'si ise çocuklu olduğunu ifade etmiştir.

Çocuklu olan 55 kadının 12'sinin 3 veya daha fazla çocuğunun olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların doğum yerleri ile yaşadıkları yerleşim yerleri incelendiğinde 44 olgunun (% 73.3) doğdukları yerde, 16 olgunun (% 26.7) ise farklı yerleşim yerlerinde yaşadıkları, köy-kasaba-ilçe ve il şeklinde yerleşim değiştirdikleri tespit edilmiştir.

Kadına yönelik fiziksel şiddetin uygulandığı saptanan ailelerde kadın ve erkeğin eğitim durumlarına göre dağılımı tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3. Kadın ve erkeklerin eğitim durumlarına göre dağılımı.

Eğitim durumu	Kadın		Erkek	
	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul ve altı	36	60.0	44	73.3
Ortaokul	10	16.7	5	8.3
Lise ve üstü	14	23.3	11	18.3
TOPLAM	60	100.0	60	100.0

Eğitim durumları incelenen kadınların % 35'inin eşleriyle aynı eğitim düzeyinde olduğu, eğitim düzeyi farklı olanların % 58.3'ünde kadının eğitim düzeyinin erkeğinkinden daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Kadına yönelik fiziksel şiddetin uygulandığı ailelerde kadın ve erkeklerin iş durumuna göre dağılımı tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4. Kadın ve erkeklerin yaptıkları iş durumuna göre dağılımı.

Yapılan iş	Kadın		Erkek	
	Sayı	%	Sayı	%
İşsiz	39	65.0	8	13.3
Düzensiz-sınırlı gelirli işler	11	18.3	2	4.2
Düzenli-sınırlı gelirli işler	5	8.3	21	34.1
Küçük işyeri sahibi/değişken gelirli işler	5	8.3	29	48.4
TOPLAM	60	100.0	60	100.0

Kadınların % 65'inin ekonomik güvencesinin olmadığı, çalışan kadınların da informal sektör işlerinde çalıştıkları saptanmıştır.

Evlerinin kaç odalı ve mülkünün kendilerine ait olup olmadığı sorulduğunda % 81.7'sinin apartman dairesinde ve % 80 oranında salon dahil 3 ve 4 odalı evlerde oturmakta oldukları, % 43.3'ünün ev mülkiyetinin kendilerine veya eşlerine ait olduğu belirlenmiştir. Ayrıca olguların % 93.3'ü evlerinde temel beyaz eşya ve elektronik eşyaların bulunduğunu ifade etmiştir.

Evlerine düzenli gazete alınıp alınmadığı sorulduğunda kadınların sadece % 20'si eve düzenli gazete alındığını belirtmiştir.

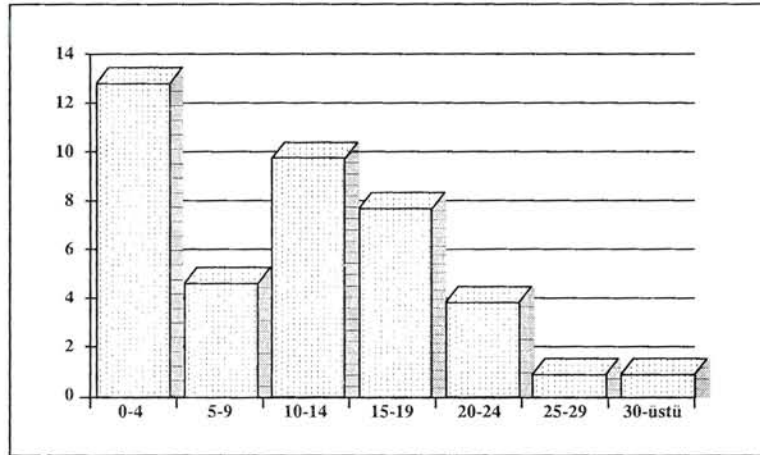
Fiziksel şiddete maruz kaldığı iddiası ile gelen kadınlara, ilk kez ne zaman böyle bir olay yaşadıkları ve ne kadar süredir devam ettiği sorularak alınan yanıtların dağılımı tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Fiziksel şiddetin başlangıç ve devam süresi.

Süre	Sayı	%
Evlendiğinden beri	42	70.0
Evlendikten 1-2 yıl sonrasında beri	5	8.3
Evlendikten 3-5 yıl sonrasında beri	5	8.3
Evlendikten 6-10 yıl sonrasında beri	4	6.7
Evlendikten 11-20 yıl sonrasında beri	3	5.0
Evlendikten 21-30 yıl sonrasında beri	1	1.7
TOPLAM	60	100.0

Evlendiklerinden beri şiddete maruz kalan kadınlar % 70 gibi yüksek bir oranı teşkil etmektedir.

Evlendiklerinden beri şiddete maruz kalanların evlilik yıllarına göre dağılımı şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Evlendiklerinden beri şiddete maruz kalanların evlilik yıllarına göre dağılımı.

Bu gruptaki kadınların % 32.9'u 0-4 yıllık evli iken, % 14.3'ünün evlilik yılları 20 yılın üstündedir.

Ne sıklıkla şiddete maruz kalındığı sorulduğunda;

Tablo 6. Kadınların şiddete maruz kalma sıklığı.

Sıklık	Sayı	%
Hemen hergün/2-3 günde bir	23	38.3
Haftada bir/15 günde bir/ayda bir	16	26.7
Seyrek/sıklığı belli değil	14	23.3
İlk dayak/yeni başlamış	7	11.7
TOPLAM	60	100.0

Kadınların % 38.3'ü hergün ya da 2-3 günde bir fiziksel şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir.

Şiddet yöntemleri sorgulandığında kadınların % 50'si eşlerinin yalnız elle vurduğunu söylerken, % 50'si ise ellerinin yanısıra araç da kullandığını ifade etmiştir. Bir kadın kocası dayak atacağı zaman özel sopasını getirmesini istediğini, bir başka kadın da kocasının yanığında sigara söndürdüğünü belirtmiştir.

Olguların % 55'i dayak sırasında en az bir kez sağlık kuruluşuna başvuracak şekilde yaralandığını belirtirken, % 26.7'si dayak nedeniyle organ lezyonu veya kırık oluşumuyla karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Başvuruda bulunan ve ankete katılan kadınların tarafımızdan yapılan adli muayenelerinde; kadınlardaki müessir fiil bulguları incelendiğinde, mutad iştigal gün sayıları 1 ile 7 gün arasında değişen ekimoz, sıyrık, ödem, hematoma ve yumuşak doku travmaları gibi bulgular saptanmıştır.

Kadınlara "sizce eşinizin sizi dövme nedeni nedir?" diye sorulduğunda alınan yanıtların dağılımı tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Kadınlara göre eşlerinin dövme nedenleri.

Süre	Sayı	%
Sebepsiz, niye dövdüğünü anlayamıyorum	25	41.7
Alkol-kumar-kıskançlık	20	33.3
Başka kadının varlığı	7	11.7
Ekonomik nedenler	7	11.7
İşlerine karıştığını düşünüyor	6	10.0
Başkalarının sözünden etkilenme	5	8.3
Eğitim ve kültür farklılığı	4	6.7
Sevgi-saygı eksikliği	3	5.0
Cinsel nedenli	2	3.3

* 20 kadın birden fazla neden göstermiştir.

Kadınların % 41.7'si eşlerinin sebepsiz yere dövdüğünü, niçin dövüldüklerini anlayamadıklarını ifade etmişlerdir.

“Eşinizin kötü alışkanlıkları var mıdır?” diye sorulduğunda kadınların 9'u (% 15) eşinin kötü alışkanlığının olmadığını ifade ederken, 44'ü (% 70) eşinin alkol alma alışkanlığının olduğunu, 22'si (% 36.7) eşinin gece hayatı olduğunu, 21'i eşinin kumar oynadığını, 5'i de (% 8.3) eşinin madde bağımlısı olduğunu belirtmişlerdir.

Periodik olarak fiziksel şiddete maruz kalan kadınların çoğunluğunun eşlerinin alkol alma alışkanlığı olduğu saptanmıştır.

Aile içinde çocukların da fiziksel şiddete maruz kalıp kalmadığı sorulduğunda 32 kadın (% 53.3) eşlerinin arasına ya da genellikle çocukları da dövdüğünü, 19 kişi (% 31.6) kendisinin de arasına ya da genellikle çocuklarını dövdüğünü belirtmiştir.

12 kişi (% 20) kendi babasının da annesini dövdüğünü, 35 kişi (% 58.3) eşinin babasının da eşinin annesini dövdüğünü söylemiştir.

Aile içi cinsellik sorgulandığında, kadınların 37'si (% 61.7) eşinin cinsel yönden zor kullandığını, istemediği halde cinsel ilişkiye zorlandığını ifade ederken, 4 kadın (% 6.7) bu tip bir soruyu yanıtsız bırakmayı tercih etmiştir.

Kadınların ilk kez dövüldüklerinde tepki gösterip göstermedikleri incelendiğinde; sadece 23'ünün (% 38.3) ilk dayakta tepki gösterdiği saptanmıştır.

İlk dayakta tepki göstermediğini ifade eden 37 (% 61.7) kadının 20'si (% 54.1) korkudan ve yalnızlıktan, 16'sı (% 43.2) farklı sebeplerle evliliklerini yürütebilmek için, 1'i (% 2.7) eşinin şikayet etmesine izin vermemesi sebebiyle tepki gösteremediklerini belirtmişlerdir.

Dayak konusunda ailesine ve çevresine açılan 45 kişinin 18'i (% 40), ailesinin ve çevresinin kendisine destek olduğunu, 27'si (% 60) ise sabretmesinin önerildiğini söylemiştir.

Adli mercilere dayak nedeniyle başvuran kadınların başvurudan beklentileri tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Kadınların adli mercilere başvurmadan beklentileri.

Başvurudan beklenti	Sayı	%
Boşanmak	35	58.3
Caydırıcı olması, eşinin cezalandırılması	19	31.7
Beklenti yok, dayanma gücünün tükenmesi	6	10.0
TOPLAM	60	100.0

Dayak nedeniyle adli mercilere başvuran kadınların 35'inin (% 58.3) boşanma beklentisi içinde olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA

60 kadın olgu üzerinde yapılan bu çalışmada, olguların % 75'inin 25-45 yaşları arasında olduğu, eşler arası yaş farkı incelendiğinde 25 olguda 5 yaştan fazla fark bulunduğu saptanmıştır. Bu durum toplumdaki eşler arası yaş farkının genel bir yansıması olarak değerlendirilmiştir.

Evlilik yıllarına göre yapılan değerlendirmede ise 20 yılın üzerinde evli olan kadınların fiziksel şiddet nedeniyle adli mercilere başvuru oranlarının düşük bulunduğu, en yüksek başvurunun evliliğin ilk dört yılı içinde olduğu anlaşılmıştır. Şiddet genellikle evliliğin ilk yıllarında başlamakta ve yinelerek devam etmektedir. Kadınların % 70'i evlendiğinden beri dayak yediklerini ifade etmişlerdir. Bunların yarısı 10 yılın üzerinde evlilik süresi olanlardır. Çok az kadın ilk dayak ya da son günlerde yeni başlayan dayak nedeniyle başvurmuştur. Kadınların 2/3'ü gerek korku ve yalnızlık duygusu, gerekse evliliği yürütme çabalarından dolayı ilk dayakta reaksiyon göstermediklerini söylemişlerdir. Yakın çevrelerine konuyu açtıklarında ise sabretmeleri önerilmiştir. Kanada'da yapılan bir çalışmada kadınların % 25'inin 16 yaşından itibaren eşleri tarafından fiziksel veya seksüel şiddete maruz kaldıkları tespit edilmiştir (12).

Kadınların evleniş şekilleri ve aile yapıları incelendiğinde % 60'ının anlaşarak evlendikleri ve % 83.3'ünün çekirdek aile yapısında oldukları saptanmıştır. Çekirdek aile oranının yüksek olması, büyük aileden çekirdek aileye geçişin koruyucu olmadığını göstermektedir. Ancak, büyük ailelerde, başvuruyu engelleyici bir baskı mekanizması oluşup oluşmadığı da incelenmeye değer bir konudur. İzmir'de Adli Tıp Grup Başkanlığı'na dayak nedeniyle başvuran kadınların da % 86.3'ünün çekirdek aileye sahip oldukları görülmüştür (13).

Olguların doğum yerleri ile yaşadıkları yerleşim yerleri incelendiğinde, yerleşim yeri değişikliklerinin şiddet olayında önemli bir faktör olmadığı kanısına varılmıştır.

Eşler arasında eğitim düzeyi farklılığı olanların % 58'inde kadının eğitim düzeyinin erkeğinkinden yüksek olması ilgi çekicidir. Fiziksel şiddetin yaşandığı ailelerde kadınların % 23.3'ünün, erkeklerin % 18.3'ünün lise ya da yüksek okul mezunu olması, aile içi şiddetin eğitim düzeyi yüksek ailelerde de bulunduğunu göstermektedir. İzmir ve İstanbul'da yapılan iki çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmamızdaki verilerin Kanada'da yapılan bir çalışma ile de uyumlu olduğu saptanmıştır (5,13,14).

Ailelerin 2/3'ünde kadının ekonomik güvencesinin olmadığı, erkeklerin yarısının serbest çalışan küçük esnaf olduğu, ailelerin 2/3'ünün aylık düzenli gelire sahip olduğu tespit edilmiştir. Tüm bu bulgular kadının ekonomik güvenceden yoksun olmasının, gelir düzeyi düşüklüğünden daha önemli bir risk faktörü olduğunu düşündürmektedir. Ev içi şiddetin, alt sosyoekonomik tabakayla sınırlı olmadığını gösteren bu sonuç, Yüksel tarafından İ. Ü. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda yapılan çalışma sonuçlarıyla uyumlu bulunmuştur (5,6).

Şiddet olgularında etnik özelliklerin bulunduğu ve çocukluk çağında şiddet gören

kişilerin ileri dönemlerde birer şiddet uygulayıcısı olarak karşımıza çıktığı yapılan çalışmalarda gösterilmiştir (15,16). Çalışmamızdaki kadınların yarısından çoğunun kaynanalarının kayınbabaları tarafından dövüldüğünü belirtmeleri şiddetin kuşaklar arası iletimine işaret etmektedir.

Kadınların % 70'i eşlerinin alkol kullanma alışkanlığı olduğunu ifade ederken, sebepsiz yere dövüldüğünü söyleyenler çıkarıldığında, alkol-kumar-kıskançlık ilk sıradaki şiddet nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu veriler, konu ile ilgili çalışmalarda, özellikle alkol, uyutucu ve uyuşturucu kullanımının şiddeti ortaya çıkarıcı veya arttırıcı bir faktör olarak vurgulanmasını desteklemektedir (17,18,19). Olgularımızdan sadece 2'si şiddet nedenini cinsel kökenli olarak belirtirken, % 61.7 olgu ise cinsel yönden eşleri tarafından zor kullanıldığını ifade etmiştir. Cinsellikte özellikle erkeğin başarısız olduğunu düşündüğü konumda bunu şiddet uygulayarak örtmeye çalıştığı ve şiddetin bir kaçış mekanizması olarak karşımıza çıktığı bilinmektedir (20).

Dayağın yinelenen bir olgu olması, dövme şekli, dayağın alkol kullanımı ile ilişkisi ve dayağa başvuran erkeklerin aynı zamanda cinsel yönden de zor kullanmalarına ilişkin sonuçlar Çiçekoglu ve arkadaşları tarafından yapılan çalışma ile de uyumludur (13). Şiddetin evliliğin ilk yıllarında başlaması ve kuşaklar arası iletimi, alkol kullanımı ile artması, kadının yakın çevresinin evliliği sonlandırma çabalarını engellemeleri ile ilgili sonuçlar da Yüksel tarafından yapılan çalışma sonuçlarıyla uyumlu bulunmuştur (5).

Dayağa maruz kalan kadınların adli muayenelerinde tespit edilen bulgular değerlendirildiğinde; çalışmamızdaki olguların hepsinde, T.C.K. 456/4 maddesi kapsamında ve mutad iştigal gün sayıları 1 ile 7 arasında değişen sıyrık, ekimoz, ödem, hematoma ve yumuşak doku travmaları gibi lezyonların tespit edildiği, T.C.K. 456. maddesinin diğer fıkralarına giren lezyonlara rastlanmadığı görülmüştür. İzmir Adli Tıp Grup Başkanlığı'nda yapılan çalışmada, olguların % 96.1'inde lezyonların T.C.K.'nun 456/4. maddesi kapsamında bulunduğu, % 3.9'undaki lezyonların ise T.C.K. 456/1 maddesinde değerlendirilen burun kırığı, kaburga kırığı gibi lezyonlar olduğu, T.C.K. 456. maddesinin diğer fıkralarına giren lezyonlara rastlanmadığı bildirilmiştir (21). T.C.K. 456/4. maddesi kapsamındaki suçlar şikayete bağlı olarak eylemi uygulayan şahsa 2 ile 6 ay arasında hapis cezasını öngörmektedir. Ancak, eylem karı-koca tarafından birine karşı uygulandığında T.C.K.'nun 457. maddesi gereği şikayete bağlı olmaksızın verilecek ceza üçte birden yarıya kadar arttırılacaktır.

SONUÇ

Ev içi şiddet, yalnızca alt sosyoekonomik tabakayla sınırlı olmayıp, yaş, yerleşim yeri, eğitim, meslek ve gelir düzeyi farkı gözetmeksizin her kategoriden ailelerde görülmektedir.

Kadınlar gerek ekonomik nedenler, gerekse şiddetin artacağı korkusu, yalnızlık

duygusu, kendilerini evliliği yürütmekle sorumlu hissetmeleri, çocuklarının olması gibi nedenlerle dayaa rağmen evliliğe katlanmaktadırlar.

Evliliğin ilk yıllarında başlayan ve yinelenerek devam eden dayaa karşı evliliğe son vermek istediklerinde de yakın çevrenin baskısı, resmi ve hukuki engellerle karşılaşmaktadırlar. Öyle ki karakollardan Adli Tıp Kurumu'na gönderilmiş olan kadınların bir kısmı, ilk karakola başvurdıklarında görevlilerin şikayetinden vazgeçirmeye çalıştıklarını, karı-koca kavgasına karışmak istemediklerini, "kim bilir ne yaptın?" şeklinde yaklaştıklarını ifade etmişlerdir.

Koca dayaağına karşılık öncelikle kendisini, daha sonra yakın çevresini ve ilk başvuru mercilerini aştıktan sonra hekim karşısına gelen kadınlara adli tabibliğin yanısıra "sosyal hekimlik" anlayışıyla yaklaşılmalı, yasal değerlendirme ile birlikte, konusunda duyarlı ve özel eğitilmiş bir ekip tarafından ilk değerlendirme ve yönlendirme yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- 1 Domestic Violence Coordinating Committee. Domestic Violence Information Kit Perth, The office of the Family, November, 1989.
- 2 Özbay, F. (1993) Kadınların ev içi ve ev dışı uğraşlarındaki değişme, *1980'ler Türkiye'si'nde Kadın Bakış Açısından Kadınlar*, 2. baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- 3 Dobash, R.E., Dobash, R.P. (1978) Wives: The appropriate victims of marital violence, *Victimology*, 2: 426-42.
- 4 Amerikan Tabibler Birliği (1992) Hekimler ve Ev İçi Şiddet-Etik Sorunlar. *Jama*, Kasım, 5(11): 807-11.
- 5 Yüksel, Ş., Kayır, A. (1986) Psikiyatriye Başvuran (Örselenen Kadın)ın Tanınması, *Düşünen Adam*, 1: 8.
- 6 Yüksel, Ş. (1993) Eş dayaağı ve dayaağına karşı dayanışma kampanyası, *1980'ler Türkiye'sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar*, 2 baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- 7 Noel, N.L., Yam, M. (1992) Domestic Violence: the pregnant battered women, *Nursing Clinic of North Afrika XXVII* 4.
- 8 Davidson, T. (1978) Conjugal Crime: Understanding of changing the wife beating pattern. Newyork Ballantina Books.
- 9 Hise, L. (1990) Violence against women, *Amnesty International Bulletin*, Copenhagen, February-March-April.
- 10 Violence in marriage (1990) Intercom UNICEF 55.
- 11 Dayaağına karşı dayanışma kampanyası (1988) *Bağır Herkes Duysun*, Kadın Çevresi Yayınları, Gümü Basımevi, İstanbul, 10-11.
- 12 Hart, S.D. et al. (1994) Wife assault in community resident offenders, *Canadian Journal of Criminology*, Oct. 36 (4): 435-446.
- 13 Çiçekoğlu, M. ve ark. (1994) İzmir Adli Tıp Kurumu'na başvuran hırpalanmış kadınlarla ilgili bir çalışma. IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi.
- 14 Kelly, K.D. and Walter, S.D. (1994) Womens fear of crime and abuse in college and university dating relationships, *Violence and Victims*, Spring 9 (1): 17-30.
- 15 O'Keefe, M. (1994) Racial/ethnic differences among battered women and their children, *Journal of Child and Family Studies*, Sept. 3 (3): 283-305.
- 16 Doumas, D., Gayla, M. and Richard, S.J. (1994) The Intergenerational transmission of aggression across three generations, *Journal of Family Violence*, June 9 (2): 157-175.

- 17 Le Jeune, C. and Victoria Folette (1994) Taking responsibility: Sex differences in reporting dating violence. *Journal of Interpersonal Violence*, March, **9** (1): 133-140.
- 18 Downs, W.R., Brendo, A.M. and Denise, D.P. (1993) Differential patterns of partner to women violence: a comparison of samples of community, alcohol-abusing, and battered women, *Journal of Family Violence*, June, **8** (2): 113-135.
- 19 Senchak, M. and Kenneth, E.L. (1994) Attributions for episodes of marital aggression: the effects of aggression severity and alcohol use, *Journal of Family Violence*, Dec. **9** (4): 371-381.
- 20 Prince, J.E. and Ileana, A. (1994) The role of perceived control and the desirability of control among abusive and nonabusive husband, *American Journal of Family Therapy*, Summer **22** (2): 126-134.
- 21 Alıkaşifoğlu, K., Doğu, E. (1988) *Son Değişiklikleriyle İçtihatlı-Notlu Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Polis Mevzuatı*, 5. baskı, Seçkin Kitabevi, Ankara.

Ayrı Baskı İçin :

Uz. Dr. Yasemin Günay

Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

34246 İstanbul, Türkiye.